

הקב"ה בתחילה שומר על ישראל מימינו וכשחטאו השיב אחור ימינו

כְּבִיכּוֹל, בְּקִדְמִיתָא כְּתִיב כך הנמשל כביכול אצל הקב"ה שתחילה

כתוב, (שמות ט"ו) **יְמִינְךָ יְהוָה נֶאֱדָרִי בַּכַּח** ימינו של

הקב"ה היה נאדר ומחזיק בכח בעם ישראל. **בַּכַּח מֵאֵן** מי הוא הכח. **הָהוּא**

דְּאִשְׁתְּמוּדְעָא בְּעַרְבֵיָא קוֹרִין לְחֲדוּי דְּבַר נָשׁ כַּח הוא הכח

הנודע בלשון ערבי שקוראים לחזה של האדם כח **הָהוּא יְמִינָא נֶאֱדָרִי**

וְאִתְקִיף בַּכַּח מֵאֵן הוּא דִּיקָרַב לְגַבִּי בְּרִי. וכביכול היה השי"ת

מחזיק בחזה של ישראל ומנהלם בחסד וברחמים ואומר מי הוא שיקרב לבני להרע להם.

לְבַתֵּר מַה כְּתִיב לאחר שחטאו ישראל לפניו מה כתוב, (איכה ב) **הַשִּׁיב**

אֲחֹר יְמִינוּ מִפְּנֵי אוֹיֵב, שְׂוִי יְמִינִיה עַל כְּתִפֶּיהָ, וְדַחִי

לִיה בִּידָא דְּשִׁנְאוֹי השיב את ימינו לאחור על כתפו ודחה את עם ישראל בידי

אויביהם. **בְּקִדְמִיתָא יְמִינִיה לְקַמִּיה בְּחֲדוּי, לְאִתְקַפָּא בִּיה**

בתחילה ימינו היתה לפניו על החזה של בנו להחזיק בו. **וּלְבַתֵּר לְאַחֲרָא עַל**

כְּתִפּוּי, לְדַחֲיָא לִיה ואחר שחטא השיבה לאחור על כתפו לדחות אותם לפני

אויביהם. **וְהִכָּא** וכאן אמר על הגאולה לעתיד לבא **הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוּ**

וְזִרְעָ קִדְשׁוֹ ימינו היא מדת החסד וזרוע קדשו היא זרוע השמאל מדת הגבורה,

תִּרְיִן דְּרִיעִין לְאִתְקַפָּא בִּיה להחזיקם בשתי הזרועות ימין ושמאל כי גם

הגבורה והדין יסכים לגאולת עם ישראל.

הגעיה של החמור של רבי פנחס בן יאיר שירה לפני השי"ת

אִי אֵינוֹן פָּרוֹת דָּלָא אֶתְרַגְּלוּ בְּנַסִּין אֱלָא הָהִיא שְׁעָתָא

בְּנוּעָא דְלָהוֹן אָמְרוּ שִׁירְתָּא דָּא. אם אלו הפרות שהוליכו את

ארון הברית שלא הורגלו בניסים אלא רק באותה השעה וכבר אמרו שירה זו בגעיה שלהם

נְהִיקוּ דְחֻמְרָא דְסַבָּא חֲסִידָא דְרַגִּיל בְּנַסִּין, עַל אַחַת

פְּמָה וְכַמָּה דְאָמַר שִׁירָה. הגעיה של החמור של הסבא החסיד רבי פנחס

בן יאיר שהוא מלומד בניסים על אחת כמה וכמה שהגעיה שלו היא שירה שאומר לפני

השי"ת **חֲבֵרִיָּא, אִי תִימְרוֹן דְחֻמְרָא לָא הוּא אֶרְחִיהַ בְּכַךְ**

מִיּוֹמָא דְאֲבִירִי עָלְמָא פונה ר"ש לחברים ואומר להם, אם תאמרו שלא היה

כך דרך החמור מיום שנברא העולם, **פּוֹקוּ וְחֻמוֹ אֶתּוֹן דְּבִלְעָם חֲיִיבָא,**

דִּנְצַחַת לְרַבּוֹנָה בְּכָלָא. צאו וראו את האתון של בלעם הרשע שנצחה את

האדון שלה בלעם בכל דבריה כמבואר בגמ' (סנהדרין קה:): **חֲמֻרִיהּ דְּרַבִּי** (דף ר"א

ע"ב) **פְּנַחֲס בֶּן יֶאֱיִיר עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה.** ואם כן חמורו של רבי

פנחס בן יאיר על אחת וכמה וכמה שהוא אומר שירה **וְתוֹ אֶתּוֹן דְּבִלְעָם כֹּד**

מְלִילַת, מְלֶאכָא עֲלָאָה הוּא עָלָה מְלַעִילָא ועוד אם תקשו אם

כן למה חמורו של רבי פנחס בן יאיר אינו מדבר כמו האתון של בלעם, אלא שהאתון של

בלעם גם לא היה מדבר אלא רק באותה הפעם על ידי מלאך שהיה עומד עליה מלמעלה.

פי האתון אין הכוונה לפה האתון ממש אלא הוא כח עליון

הַשֵּׁתָא אֵית לְגַלְתָּא, חֲבַרְיָא שְׁמַעוּ שמעו החברים עכשיו מה שיש

לגלות עוד. **פִּי הָאֶתּוֹן דְּאַבְרִי עָרְב שַׁבַּת בִּין**

הַשְּׁמָשׁוֹת, סִלְקָא בְּדַעְתֵּיכוּ דְּפּוֹמָא הָוָה פְּתִיחָא

מִהָהוּא זְמָנָא פי האתון שאמרה המשנה באבות שנברא בין השמשות היעלה

בדעתכם דפיה היה פתוח כבר מאותו הזמן. **אוּ תַנַּאי דְּאֶתְנִי קֳדָשָׁא**

בְּרִידָא הוּא מִהָהוּא זְמָנָא. או יעלה בדעתכם שזה תנאי שהתנה הקב"ה

מאותו הזמן שהאתון של בלעם תפתח את פיה יום אחד ותדבר **לֹא הָכִי** אין זה כך

כי לא היה זה מעלה באתונו של הבלעם כלל **וְרָזָא הָכָא דְּאֶתְמָסָר**

לְחַפְיָמִי, דִּלְא מִשְׁגָּחֵן לְטַפְּשׁוּ דְּלָבָא וכאן נמסר סוד לחכמים שאינם

משגיחים על טפשות הלב. **פִּי הָאֶתּוֹן, דְּרָגָא דְּאֶתְנִי, הָהוּא עֲלָאָה**

דְּסִטְר נּוֹקְבִי מה שאמרו חז"ל פי האתון אין הכוונה לפה של האתון ממש אלא

הוא כח עליון ממדריגת קליפת האתון מצד הנקבות השורה על האתון וכח זה נקרא "פי

האתון". **הָהוּא הָוָה דְּשִׁרְיָא עַל הָהוּא אֶתּוֹן, וּמִלִּיל עָלָהּ**

וכח זה הוא היה שורה על האתון ומדבר עליה. **וְכֹד בְּרָא קֳדָשָׁא בְּרִידָא**

הוּא לְהֵאִי דְּרָגָא, דְּאַקְרִי פִּי הָאֶתּוֹן וכאשר ברא הקב"ה את

המדריגה הזו הנקראת פי האתון, **סָתָם לִיה בְּגוֹ (הָאֶתּוֹן) נּוֹקְבָא**

דְּתִהוּמָא רַבָּא, וְאַסְתִּים עָלֶיהָ עַד הָהוּא זְמָנָא סתם אותה

בתוך הנקב של תהום רבה וסתם אותה עד אותו הזמן שהיתה צריכה לדבר. **כֹּד מָטָא**

הָהוּא זְמָנָא, פִּתַּח הָהוּא נּוֹקְבָא, וְנִפְק וְשָׂרָא עָלָהּ,

וּמְלִילָת כשהגיע אותו הזמן פתח את אותו הנקב ויצא אותו הכח הנקרא "פי האתון"

ושרה על האתון של בלעם ומכח זה דברה האתון.

שלוש פיות אלו נבראו בין השמשות "פי הבאר" "פי האתון" ו"פי הארץ" והשכינה ממונה עליהם

כְּגִוּוֹנָא דָא, (במדבר טז) **וּתְפַתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ** שגם זה נברא ביום שישי בין השמשות. **אֶת, לְאַסְנָאָה דוּמָה דְאִיהוּ**

פִּי הָאָרֶץ ומה שאמר ותפתח הארץ "את" פיה בא לרבות את המלאך הממונה על הגיהנם ששמו דומה והוא נקרא פי הארץ. **אֶת פִּי הָאָתוֹן** (במדבר כ"ב),

לְאַסְנָאָה קַמְרִיא"ל, דְּאֶקְרִי פִּי הָאָתוֹן וכן בפסוק זה שכתוב "את" פי האתון, בא לרבות את המלאך קמריא"ל הנקרא "פי האתון". **פִּי הַבְּאָר**

כְּגִוּוֹנָא דָא וכן זה יש לבאר מה שכתוב "פי הבאר". **מֵאֵן פִּי הַבְּאָר** מי הוא פי הבאר. **הָהוּא דְרִנָּא דְהוּה מְמַנָּא עֲלֶיהָ לְתַתָּא** הוא המלאך

הממונה על הבאר שלמטה, **וְאִיהוּ תַּחֲת פִּי יְהוָה** והוא תחת פי ה' שהיא השכינה, **וּמֵאֵן אִיהוּ** ומה שמו של המלאך הנקרא פי הבאר. **יְהִדְרִיא"ל**

שְׁמִיהָ. תַּלְת פּוּמִין אֱלִין, אֶתְבְּרִיאוּ עֶרֶב שַׁבַּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שלש פיות אלו נבראו בין השמשות "פי הבאר" "פי האתון" ו"פי הארץ".

בְּשַׁעֲתָא דְקֻדְשׁ יוֹמָא סְלִקָא פֶּה דְמְמַנָּא עַל כָּל שְׂאָר פּוּמִין, בשעה שנכנסת ומתקדשת השבת עולה הפה הממונה על שאר הפיות **וּמֵאֵן**

אִיהוּ ומי הוא הפה הזה. **הָהוּא יוֹמָא דְאַסְתִּלֵּק וְאֶתְקַדְשׁ**